

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN	
Egy évre	180 Lei.
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre	45 Lei.
Egy hóra	15 Lei.

Hirdetés-ek
Ár szabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 300.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regela Ferenc
csanád i. (József tőh.-ut.) 72
TELEFON-SZÁM: 101

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, október 15.

Az aradi király-nap

(Az ünnepségek programja.)

Az aradi király-nap részletes programját azon az értekezleten állapították meg, amelyet ma délután Radu Panca prefektus elnöke alatt tartottak s amelyen részt vettek az aradi és aradmegyei képviselők, szenátorok és a hatóságok vezetői. Az ünnepségek programja a következő:

Ferdinánd király, a királyné a trónörökös és az uralkodó ház tagjai e hónap 28-án délelőtt nyolc órakor érkeznek Timisioaráról. A felséges vendégeket az állomás fel díszített első osztályú várótermében fogadják. Onnan az uralkodóház összes tagjai a diadalkapukkal és fellobogózt, feldíszített főútcán keresztül a görög keleti székesegyházhoz hajtatnak, ahol ünnepi misét hallgatnak végig. Onnan Ferdinánd király és udvartartása a katolikus templomba megy, Mária királyné és kísérete a református templomot keresi fel, ahol szintén misét hallgatnak végig. Tíz órakor a király, a királyné és az uralkodóház tagjai az aradi gyárakat szemlélik meg, onnan a városház előtti térre érkeznek, ahol nagyszabású katonai díszfelvonulás lesz. A felvonulást megelőzőleg a felségek előtt megjelennek a polgári hatóságok vezetői hódoló küldöttségek gyanánt. Ezt ebéd követi, amelyet az uralkodóház tagjai valószínűleg a prefekturán költenek el. Délután a képzőművészeti kiállítást tekinti meg a király majd utána a teljes család a sporttelepre megy, ahol egy labdarugó mérkőzést szemlélnék végig. Onnan újra a városba érkeznek az udvar. Majd Ferdinánd király különböző küldöttségeket fogad kihallgatáson. Este a Kulturpalota nagy termében hatalmas aranyu banket lesz amellyel be is fejeződik a király-nap programja.

Az igazságügyminiszter Aradon.

Az aradi ügyészség ma távirati értesítést kapott a bucarestii igazságügyi kormánytól, hogy Antonescu Mihály igazságügyminiszter minden valószínűség szerint holnap Aradra érkezik. Miculescu Sándor főügyész nagyszabású előkészületeket tett az igazságügyminiszter fogadására. A törvényszék elnökségén mit sem tudnak az igazságügyminiszter látogatásáról.

A velencei béke.

(Aláírták a megegyezést. — Jó viszony Magyarország és Ausztria között.)

VELENCE. A velencei megegyezés lényegesebb részletei a következők: A nyugatmagyarországi felkelők leszerelésének megtörténte után 8 nappal Sopronban és környékén népszavazást tartanak a szövetségi tábornoki bizottság ellenőrzésével. A határvonal többi részére nézve az az elvi megállapodás jött létre, hogy annak rendezése a magyar békefeltételekhez csatolt kísérő levélben foglaltak értelmében fog megtörténni. Ezenkívül rendezik a tisztviselők és nyugdíjasok kérdését is. A felkelőknek Ausztria amnesztiát biztosított. Az átadás következtében az Ausztriával szemben támasztott pénzügyi követelésekről két hét múlva indulnak meg a tárgyalások. Amennyiben záros határidőn belül ezek a tárgyalások nem vezetnének eredményre, a trianoni békeszerződés határozataihoz képest döntőbíráóság fog dönteni. A megegyezésről szóló jegyzőkönyvet csütörtökön déli féltenként órákor írták alá. Először Della Toretta olasz külügyminiszter Olaszország nevében, Schober osztrák kancellár Ausztria nevében, végül gróf Bethlen és gróf Bánffy Magyarország nevében írták alá és valamennyien rátették a jegyzőkönyvre pecsétjüket.

A jegyzőkönyv aláírása után Della Toretta olasz külügyminiszter köszönetet mondott az osztrák és magyar kormányoknak a vele szemben tanúsított bizalomért. A tárgyalás mindegyik résztvevője, mondotta az olasz külügyminiszter, örvendhet az eredménynek, de különösen Olaszország lehet megelégedve. A megegyezésnek nemcsak a mostani vitás kérdés békés

megoldása miatt van nagy jelentősége, hanem azért is, mert lehetővé teszi, hogy a két ország szomszédai viszonya a jövőben szíves legyen, amihez Olaszországnak fontos érdekei fűződnek. Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök hálás elismerését fejezte ki, hogy Della Toretta az igazság szellemétől áthatva a közvetítő akcióra vállalkozott. Azt az óhaját fejezte ki, hogy a megkötött egyezség Magyarország és Ausztria viszonyában tartós javulásra vezessen. Schober osztrák kancellár német nyelven méltatta Della Toretta által a közvetítés körül kifejtett érdemeit. Kifejezte ama reményét, hogy a mostani egyezmény megkötése után Ausztria és Magyarország viszonya fokozatosan javulni fog.

Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök, a mikor távozott a zárójeléről, a hírlapírók előtt kijelentette, hogy bizonyos abban, hogy a magyar nemzetgyűlés elfogadja a konferencia megállapodásait. Schober kancellár tartózkodóban nyilatkozott. Mindkét államférfi azonban megegyezett abban, hogy a megoldást kielégítőnek és alkalmasnak tartja arra, hogy előmozdítsa Magyarország és Ausztria között a jóviszony létrejöttét.

VELENCE. Az olasz lapok jelentik: A tárgyalások közben olyan drámai jelenetek játszódtak le, amelyek azzal fenyegettek, hogy a tárgyalások megszakadnak.

BÉCS. A lapok cikkeiben kifejezésre jut az, hogy a soproni népszavazást egyértelműnek tekintik Sopron elvesztésével. Különösen a nagynémetek elégedetlenkednek.

Izgalmas népgyűlés.

BÉCS. A nagynémet képviselők foglalkoztak a Karlista-agitációval és elhatározták, hogy érintkezésbe lépnek a szociáldemokratákkal, aki ebben a kérdésben együtt haladnak velük.

BÉCS. A népcsarnokban tegnap óriási tüntetést rendeztek a drágaság ellen. A népgyűlés oly izgalmas lefolyású volt, hogy többben elájultak. A népgyűlésen résztvettek menetté alakultak, amely végig vonult a belváros fő utvonalaín a parlament elé. Egy küldöttség megjelent a parlamentben és átadta a népgyűlés határozati javaslatát a pénzügyminisz-

Bécs a drágaság ellen. Antiszemita-tüntetés.

ternek, aki a parlament erkélyéről megnyugtató beszédet mondott.

BUDAPEST. A magyar fővárosban ma olyan hírek voltak forgalomban, hogy Bécsben kitört a forradalom és kikiáltották a proletárdiktatúrát. A budapesti osztrák követségen a rémhíreket megcáfolták és kijelentették, hogy Bécsben a legteljesebb a nyugalom.

BUDAPEST. A Virradatnak jelentik Bécsből: A jelzett monarchista államcsíny a cionista Morgenzeitung mondotta programnak. Ez ugyan nem következett

be, azonban utcai tüntetések a drágaság ellen mégis voltak. Tüntető tömegek fogták körül az előkelő szállókat, kávéházakat és éttermeteket, a közönséget bántalmazták és elkergették. Az Opera és a Craben környékén az autókat és a kocsikat megállították és a benülőket inzultálták. A zavargásoknak erősen antiszemita jellegük volt. Éjszaka a Práter környékén nagy volt a lövöldözés.

Az új Kölcsey-Egyesület

(Vasárnap lesz a választás.)

A Kölcsey Egyesület legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy a vasárnapi közgyűlésnek a következő vezetőséget ajánlja megválasztásra: elnök: dr. Baross Lajos, társelnökök: Farkas Ferenc, Kintzig János, Leopold Zsigmond, dr. Monay Ferenc és Purgly László. Alelnökök: dr. Prohászka László és dr. Szöllőssy Zsigmond. Főtisztviselők: Bérczi Lajos, titkár: Reicher Endre, pénztárnok: Lantos Miksa, ellenőr: Drosnyák János, ügyész: dr. Velcsov Géza. Ezenkívül 50 tagú választmányt jelöltek ki. A választmányi tagok között hat hölgy is van, akik a következők: gróf Károlyi Gyuláné, Vásárhelyi Janka, Vangyel Sándorné, dr. Prohászka Lászlóné, Szántó Szeréna és Haller Józsa.

Drágább lett a piac

(Nagy kereslet, kevés behozatal.)

A mai hetivásáron általában ár emelkedések mutatkoztak. A burgonya kilóját 1.50-ről 1.60-ra emelték fel. Tojást 80—90 baninál olcsóbban nem lehetett kapni. Az aprójószág piacon szokatlanul nagy volt a forgalom. Rengeteg szárnyast hoztak be Aradra, a kereslet is nagy volt, azonban az árak itt is emelkedtek. A gabonapiacra aránylag kevés gabonamennyit hoztak be a termelők. Ezzel szemben a kereslet olyan nagy volt, hogy búzát és zabot délelőtt 10 órakor már nem lehetett kapni. Talán ennek tudható be az, hogy az árak a mult hetihez képest emelkedtek. Az árak a következőképen alakultak: Buza nagyobb tételben 2.85—2.90, kisebb mennyiségben 3.00—3.10, rozs 2.40, zab 2.30, árpa 2.90—3.00, uttengeri 3.00—3.10, ótengeri 3.40—3.50 lei volt métermázsa-számban. A lucernamag ára 23 lei kilogrammonként. A mai gabonapiacra 4500 métermázsa búzát és 5600 métermázsa tengerit hoztak be a termelők. A liszt piacon az árak a következők voltak: nullás

liszi 4.80—5 lei, főzötiszt 4—4.20. kenyérliszt 3.50, korpa 1.70—1.80 volt kilogrammonként. Az állatvásáron szintén némi emelkedés mutatkozott a múlt heti árakkal szemben. Sovány szarvasmarha 2.60—2.80 volt, kövér 4.80—5 lei, sovány sertés 12—13, hizott sertés 15—16 lei volt kilogrammonként élősúlyban.

Uj maximálás a vendéglőkben.

(Arad timisoarai példa után indul.)

A polgármesteri hivatal felkérte a timisoarai polgármesteri hivatalt, hogy a maximális árak kialakulásáról állandóan küldjön értesítést. A timisoarai városi árellelőző bizottság ma átiratban értesítette Aradváros polgármesteri hivatalát, hogy azokat a vendéglői ételeket, amelyek sertéshusból készülnek, 50 banival magasabbra maximálta a régi áraknál. A jövő hét folyamán valószínűleg dr. Robu János főpolgármester újból megmaximálja a vendéglői és kávéházi árakat, tekintetbe véve a jelenlegi timisoarai ármaximálást.

Zubáné az ügyészségen

(Kaució a szabadonbocsátásért.)

Ma délelőtt az aradi államrendőrség elegáns dámát kísért át az aradi királyi ügyészség fogházába: Zuba János hentesmester feleségét, akit több rendbeli kérés büntette miatt tartóztattak le. Zubáné feltűnően elegánsan volt felöltözve, mintha látogatásra készült volna. Nagy tollas kalapja, sárga bagaria bőrcipője, kosztümkabálja volt. Vele együtt kísérte át a rendőrség az angyalcsinálással vádolott születésűt, Kisfaludiné is. Kisfaludiné a megtört önegasszony külsejét mutatva a rendőrségi fogházban töltött éjszaka után, Zuba Jánosné fitymálólág tekintgetett körül a vizsgálóbírószobájában. A korai órák miatt a vizsgálóbíró még nem volt benn hivatalában és Novák bácsi, a vizsgálóbírószobáig segédtszije vette pártfogásába az elegáns Zubánét és átkalauzolta a fogházba, ahol direkt kiürítettek számára egy cellát olyképpen, hogy két másik rabnőt összeköltöztettek. Sommer Nándor vizsgálóbíró holnap délelőtt hirdeti ki Zubáné és Kisfaludiné előtt az előzetes letartóztatást elrendelő végzést. Értesülésünk szerint Zuba Jánosné védőügyvédje ma délelőtt az ügyészségen kauciót ajánlott fel Zubáné szabadlábrahelyezése ellenében. Az ügyészség még nem döntött az ügyben.

Elítelt kommunisták.

BUDAPEST. A büntető törvényszék tegnap fejezte be ama kommunista összeesküvők bünpörének tárgyalását, akik a Baranya felszabadulása alkalmával fegyveresen hatalmukba akarták keríteni Budapestet. A büntető bíróság Tóth István elektrotechnikus életfogytiglani fegyházra, Babotán Kálmán géplakatost, Krausz Andrást, Lutz Antal fémköszörűst és Vastag Imre asztalossegédet tíz évi fegyházra ítélte. A többi vádlott ellen rendes bírósági, rendőrségi és közigazgatási eljárás indul meg.

Megkezdődött a román-magyar fogolycsere.

BUDAPEST. A román és magyar politikai foglyok kicserélése folyamatban van. Az első csoport román politikai fogoly ma érkezett a határra. A magyar foglyok első csoportja ma este érkezett meg a budapesti nyugati pályaudvarra. Ezek között volt a timisoarai Levente pör valamennyi elítélte, továbbá Boros Gyula százados, akit

tavaly ítéltek el a Kratochvíll féle cluji perben. A szabaduló foglyok közül többen halálra és életfogytiglani fegyházra vannak ítélve, közülük néhányan már két éve a sóban nyáokban dolgoztak. A magyar hatóságok holnap 15 román állampolgárt adnak át, akiket kémkedésért ítéltek el.

A nyomor örültje. Egy magyar szobrász-művész tragédiája.

BUDAPEST. A magyar főváros művészi köreiből sokat beszélnek mostanában Földes Szabó János szobrász tragikus esetéről. A művész a városon kívül lakott családjával, ahonnan csak ritkán látogatott be a Fészek-klubba. Tegnap este vacsora időben újra megjelent a Fészekben, leült egy asztalhoz, sokáig nyugodtan ült, majd átszólt a szomszéd asztalhoz, ahol művészek feketekávéval ittak:

— Uraim, tessék jelentkezni. Tizenöt milliómos leányt adok férjhez. Késszép. sok pénz. Moorri leányok. A legszegényebbeknek is van három milliója. Eddig négy hely van betöltve.

A művészek eleinte tréfára gondoltak s egy fiatal festő azonnal felíratta magát a listára. Azután egy öreg festőt is ajánlottak, de a szobrász ingerülten utasította vissza:

— A Lala már öreg, nem kell senkinek. Fess fiatal emberekre

Nem kell kegyelem.

(Kéri védőjének beadványa.)

BUDAPEST. Dr. Gadó István főtárgyalási elnök maga elé kísérte Kéri Pált hogy kegyelmi folyamodványa dolgában nyilatkozzatra szólítsa fel. Kéri Pál az elnök előtt újból megismételte, hogy nem kíván kegyelmet kérni. Az elnök ezt jegyzőkönyvbe vette, majd végzéssel szolgáltatta fel Kéri védőjét, dr. Gál Jenőt, hogy kérjen védenre számára kegyelmet, mert ha az esküdttörbíróság, vagy annak szünetelése esetén az esküdttörbíróságnak megfelelő fórum halálra ítélt valakit, akkor a büntető perrendtartás értelmében, ha az elítelt nem kér kegyelmet, úgy védőügyvédjét kell felszólítania a bíróságnak a kegyelmi kérvény előterjesztésére. Gál Jenő, Kérral való megállapodás után, a következő beadványt intézte Gadóhoz:

Nagyságos Elnök Ur! A Bp. 498. §-ára hivatkozással, 1921. október 6-iki kelettel, Elnök ur felszólítást intéztem hozzá, hogy az elsőfokú bíróság által halálra ítélt Kéri Pál érdekében kegyelmi folyamodványt nyújtsak be. Ennek teljesítését Elnök ur magas bírói széke iránti legmélyebb tisztelem hangoztatása mellett megtagadom. A Nagyságod által hivatkozott törvényhely csak az esküdttörbíróság bírói tanácsának adja meg a jogot, hogy kegyelmi tanáccsá alakulva a megkegyelmezés kérdésében véleményt mondjon. Oka ennek az, hogy az esküdttörbíróság által megállapított tényeken bírói szóval változtatni nem lehet. Az Elnök ur és két

van szükség. Elhatároztam, hogy férjhez adom a moori leányokat, de rendes férjeket akarok.

Majd sértődötten a játékterembe ment, ahol ismételte:

— Tessék jelentkezni. Tizenöt millióra számítok itt a Fészekben. Öt jelentkező van már, még 10 betöltetlen hely maradt.

A teremben tartózkodott Sajó nyugalmazott rendőrtanácsos, aki azonnal látta, hogy a szerencsétlen ember elméje elborult. A rendőrtanácsos nagynehezen egy kisebb szobába vezette a szobrászt, ez alatt telefonáltak a mentőkért. Néhány perc múlva megérkezett a fiatal mentőorvos, aki kivél megállapodtak abban, hogy ő lesz a 15-ik völegényjelölt. Az orvos bemutatkozott a szobrásznak, lecsalta a mentőkocsihoz s azután elszállították. Földes Szabó János szobrász a legnagyobb nyomorban élt családjával. Valószínű, hogy a sok nélkülözés kergette az örületbe.

bíróháza által alakított ítélőtáncs ténymegállapításai azonban egyáltalán nem véglegesek, sőt meggyőződés szerint a felső bíróság fellebbezésem folytán e megállapításokat egytől-egyetl semmisenek fogja nyilvánítani. A legmélyebb tisztelettel óvást emelek tehát az ellen, hogy az Elnök ur vezetése alatt ítélkezett bírói tanács az őt meg nem illető kegyelmi tanácsi elhatározást gyakorolja és evéghől a vádhatóságot nem nyilvános ülésben meghallgassa. Nem ismerek olyan törvényt, amely a büntető perrendtartással szemben ezt a jogot az első folyamodási törvényszék ítélőtáncsának megadná. De nem nyujtok be kegyelmi folyamodványt azért sem, mert Kéri Pál ártatlansága ellentmondást nem tűrő bizonyítékokon nyugszik. A Kéri Pál ártatlansága nem kegyelemért könyörög, hanem a törvény rendes útján ítéletben kért elégtételt és felmentést.

A Duna árad.

(Jelentkezett az árhullám.)

BUDAPEST. A Duna Magyarország területén már hetek óta oly nagy mértékben apadt, amilyenre még kevés példa volt. Az alsó rakpartok lépcsői is kiemelkedtek a vízből. A földművelésügyi minisztérium vizrajzi osztályának jelentése tegnap szenzációs fordulatot mutatott. Budapesten 54 centiméteres volt a vízállás, ami 10 centiméteres emelkedést jelent. Budapestről lefelé egész Mohácsig mindentűlt 10—15 centimé-

teres emelkedést mértek. Érdekes, hogy Komáromtól felfelé az apadás még erősen tart. A szakértők véleménye szerint a Dunán ugynevezett árhullám vonul végig s ezért ingadozó most a vízállás.

Lefoglalt idegen javak likvidálása.

(Elkészítik a kimutatást.)

Az aradi törvényszék ma átiratot küldött a megyei prefektúrához, amelyben felhívja a prefektúrát, hogy azokról az idegen állampolgárok tulajdonát képező javakról, melyek likvidálás alá kerülnek, készítsen táblázatot. A likvidáló bizottság ennek a táblázatnak alapján fogja a likvidálást végezni. A megyei prefektúra a főszolgabírók útján fogja elkészíteni a kért táblázatot, amelyben feltüntetendő a lefoglalt javak tulajdonosának neve, nemzetisége és állampolgársága. Az átirat azt is közli, hogy a Monitorul Oficial ez évi 89. számában vannak feltüntetve azok a társaságok, melyek mentesek a lefoglalás és likvidálás alól. A békeszerződés 250 paragrafusa és az osztrák állampolgárok javait nem kerülnek likvidálás alá.

Sport.

— A „Toldi” vasárnapi birkozóversenyén több, mint ötven birkozó fog résztvenni. Itt említjük meg, hogy a középsúlyban Maigardt indulása egészen biztos s így újra összekerül régi riválisával, Vidával. Ugyancsak ebben a súlycsoportban indul dr. Hodor, kinek birkozó tudásával csak az ereje nagyobb. Már maga az a tény, hogy három ilyen klasszis kerül egymással szembe, adja meg ennek a versenynek rendkívüli jellegét Clujról dr. Hodoran kívül indulnak: Balasin, Muresanu, Gotea, Szatmárról szintén négy birkozót neveztek be. A timisoareiak régi, kipróbált birkozóikkal jönnek át, az AMTE pedig tizennyolc birkozót indít a versenyen, kik közt sok olyan névvel találkozunk, kik nem egy szép győzelmet szereztek volt egyesületüknek. A „Toldi” teljes birkozógardáját állítja sorompóba: Maigardt, Stern, Fleoch és Fusszal az élükön, hogy a birkozás hegemóniáját újra egyesületüknek szerezzék meg. A verseny a Nyári Színházban este 8 órakor kezdődik. Jegyek elővételben Maigardt Emil cégnél és a verseny napján a Nyári Színház pénztáránál válthatók.

— Amte országos nagy kerékpár versenye a váralléban október 16-án vasárnap d. u. fél 3 órai kezdettel. Katona zene.

— AAC—Törekvés vándordíjmérkőzés vasárnap délelőtt fél 11 órakor. Előzőleg Viktória—AAC II. ugyancsak vándordíjmérkőzés.

Szobor-leleplezés.

(Mária királynő Oradea-mare.)

ORADEA-MARE. Nagy ünnepségek keretében leplezték le tegnap délelőtt a királyné emlékszobrát. A királyné és Mária főhercegnő reggel kilenc óra után néhány perccel, különvonaton érkeztek meg. **Jakob József dr.** prefektus és **Bancilla sziguranca** főnök egészen Csucsáig utaztak a királyi vendégek elé s elkísérték egészen Oradea-mareig. A főállomáson **Bucico Coriolán** polgármester két tanácsaggal kenyérrel és sóval fogadta a királynét és a főhercegnőt. A szimbólum átadása után a díszhölgybizottság tisztelgése következett, amelyet **Otteman** tábornok neje vezetett. A királyné kíséretében az udvari vonattal megérkeztek **Antonescu** és **Groza** miniszterek is. A fogadtatás után a királyné, Mária főhercegnő, valamint kíséretük az udvari fogatokon a görög keleti püspökség rezidenciájába hajtottak, ahol **Ciorogariu** püspök három szobát bocsátott rendelkezésükre. A királyi vendégek itt átöltöztek és megreggeliztek, az után a szoborhoz hajtottak. A szobor körül több ezer főnyi közönség foglalt helyett. A szobor előtt **Ciorogariu** püspök a kereszttel és az evangéliummal fogadta a felségeket. A püspök ünnepélyes misét celebrált, aminek végeztével előbb **Mosoiu** tábornok, majd a kormány nevében **Antonescu** igazságügyminiszter, végül **Bucico** polgármester tartottak beszédeket. Ezután díszfelvonulás kezdődött, egy órákor pedig bankett volt, amelyen a felségek is résztvettek. Délután négy órákor a királyné és a főhercegnő elutaztak Oradea-mareről Clujra, ahol tegnap este végignézték a **Samson** és **Della** opera előadását, majd még az éj folyamán továbbutaztak Bucurestibe.

Lázongó részvényesek.

(Nem tűrik a bankok könnyelműségét.)

Bécs. Emberemlékezet óta egyszer fordult elő, hogy valamely részvénytársaság részvényesei valóságos nyilvános bojkottal szembeálltak a vállalat igazgatóságának. A bécsi bankok olyan lelkiismeretlen könnyelműségét velette a Duin-eset a fölszűrte, hogy a részvényesek a nyilvánosság asszisztálása mellett készülnek a föllépésre. Néhány bécsi kereskedő és iparos elhatározta, hogy plakátokat fognak kibocsátani és azon közös akcióra fogják felszólítani bankjuk részvényeseit, illetve arra, hogy a rendkívüli közgyűlés összehívását követeljék. A bank ugyanis mely kevés megértéssel tanúsított az iparosok és kereskedők hitelgényével szemben és ezeket a pénzhányra hivatkozva üres kézzel küldte el, a legnagyobb könynyelműséggel hitelezte a család Duinnak és milliókat vesztett ezáltal. Évtizedek óta nem történt meg a bécsi bankok világában, hogy részvényesek nyilvános felhívásokban erőszakolják ki a közgyűlés összehívását. Ameddig az emlékezet vissza tud menni, a berlini Ohrenstein és Koppel vasúttörvény és vasúttörvény r. t. esetében történt ilyenmi néhány évvel

ezelőtt. A részvényesek akkor nagy hirlaplai alkalmatosságban készültek támadásukra, de a döntő közgyűlésen mégis kisebbségben maradtak. Aligha lesz ez másképp a bécsi esetben sem. A bankok

ugyanis meghonosították egymás között a szokást, hogy közgyűlésekre kikölcsonzik egymásnak a szükséges részvényeket és így megóvják az igazgatóságokat a kellemetlen meglepések ellen.

Felrobbant erőd. Harminc ember eltűnt.

BUCURESTI. Szerdán este 11 órákor hatalmas robbanások riasztották meg Bucuresti közönségét. Hamarosan elterjedt a hír, hogy a rudeni erődben egy löportorony robbant fel és az okozta az óriási detonációt. Hatalmas füst jelezte a robbanás helyét és a környékbeli lakosok nagy tömegekben menekültek a város felé. Az erődöt nem lehetett megközelíteni, mert a robbanás folytán az ott lévő municióraktár is meggyulladt és a lövedékek szilánkjai egyre hullottak az utcákra. Olyan ereje volt a robbanásnak, hogy az egész erődöt levegőbe röpítette. A szomszédos házak súlyosan megsérültek és igen sok a mezőn legelő állat esett áldozatul a lövedékeknek. Bucurestiben is igen sok ablak betört a lég-

nyomás következtében. Az erődben lévő katonák és munkások nagy része rögtön az első robbanás után elmenekült és így igen kevesen sebesültek meg. A mezőn 5 sebesültet találtak, akiket kórházba szállítottak, az erőd mellett 3 sebesült volt és csupán egy katona szenvedett halálos sérüléseket. Attól tartanak azonban, hogy az erődben dolgozók közül körülbelül 30-an áldozatul estek a robbanásnak. A robbanást állítólag egy katona idézte elő azért, hogy egy robbanóanyaggal töltött ládát ledobott. Az erődben és környékén 80 vaggon munició volt felhalmozva, a mely elpusztult. Az áldozatok számát mindeztideig megállapítani még nem lehetett, mert az erődhez közeledni nem lehet.

Berlini lap Prónay meggyilkolásáról.

(Mi történt Felsőőrön? — Nem hisznek a cáfolatnak.)

Élénk felháborodást keltett a pesti lapokban vasárnap megjelent hivatalos cáfolat, melyet Prónay alezredes meggyilkolásával kapcsolatban Magyar Távirati Iroda leadott. A hivatalos cáfolat annál inkább jelentett szenzációt a nyugatmagyarországi zavarokat figyelemmel kísérő olvasó előtt, mert a cáfolatot megelőzőleg semmilyen közlemény sem jelent meg sem budapesti, sem máshol megjelenő hirlapokban. Így Aradon egyáltalán semmit sem tudtak a felsőöri izgalmas eseményekről, de Budapesten már csütörtök óta szélében tárgyalták Prónay lekasabolásának részleteit. Után, kávéházakban a legészültebb kíváncsisággal várták, mikor és milyen formában kerül az ellenőrizhetetlen hirlapok útján szélesebb nyilvánosságra és természetesen csak fokozta az izgalmat az a körülmény, hogy a pesti lapok napokon keresztül hallgattak a titokzatos politikai dráma kulisszatitkairól. Legtöbbet a „Berliner Tageblatt”-nak Nyugatmagyarországra kiküldött tudósítója, **Berkész Theodor** tudott az ügy részleteiről, ki lapjának több hasábos táviratban számolt be Prónay meggyilkolásáról. Részint tőle, részint a kritikus napokon Nyugatmagyarországról Budapestre érkezett szavahihető utasoktól a következő egybehangzó információkat szerezte be budapesti tudósítónk:

A véres affaire részleteinek megértéséhez tudni kell, hogy a nyugatmagyarországi felkelők zöme Prónay és Héjjas civilbe öltöztetett katonáiból rekrutálódott. Ostenburg legitimista zászlóaljai és csendőrei akiket az antant tábornoki bizottsága időközben teljes hatáskörrel ruházott fel a rend helyreállítására céljából, irgalmatlan szigorral lépett fel ellenük. Szerdán egyedül Sopron környékén kilenc embert stataria-ítter akasztottak fel s többeket fölbéltettek a fosztogatók közül. Pró-

nay alezredes felháborodva jelentette be tiltakozását Ostenburgéknál emberei érdekében azzal, hogy a fosztogatók nem az ő katonái közül valók s ez az éles és — mondják — fenyegető hangu tiltakozás involválta az amugy is régi ellentétekben gyökerező véres eseményt. Az Ostenburg-tisztek Festetich gróffal egyenesen Prónai felsőöri szállására mentek, felszólították az alezredest, hogy Nyugatmagyarországot tüstént hagyja el, addig is pedig, míg ezen a területen tartózkodik, tekintse magát foglyuknak s adja át oldalfegyverét. Prónay, ki néhány héttel ezelőtt hasonló körülmények között fogatta el Lehar ezredest Szombathelyen, most halálsáppadtan kelt ki az Ostenburg-tisztek föllépése ellen. Szó szót követett s mikor a tisztek erőszak alkalmazásával akarták Prónayt megfosztani oldalfegyverétől, izgalomban a sértett alezredes kardot rántott és megkarcolta Festetich gróft. Következő percben Festetich kezében is megvillant a kard, az Ostenburg-tisztek revolvért rántottak, több lövés dördült el és Prónay véresen összeesett. Ebben a formában egy soproni lap közölte a hírt. A nyugatmagyarországi események meglehetősen elfátyolozott színterére ezekben az órákban még teljes lehetetlenség tisztán belátni, de Budapesten senkisé hisz a hivatalos cáfolatnak, mely a meglehetősen pozitív részletekkel felruházott tragédia ellenében nem egész biztos hanghordozással mindössze annyit ír, hogy nagynehezen sikerült oly információkat kapni, hogy Prónay meggyilkolásáról elterjedt hír alapítatlan.

Izgalom Felsőöri társaságban. Beuthen. A német lakosság magatartása Kattovizban, Hindenburgban és Königshüttében fenyegető. Hírek vannak német felkelők felbukkanásáról, akik, úgy látszik, nagyobb akcióra készülnek.

Korona- és bon-beváltás.

(Hiába történtek jelentkezés.)

A rom. kir. pénzügyminiszterium 120695—1921. sz. rendelete alapján a cluj-i vezérigazgatóság a következő tartalmu rendeletet adta ki:

A legszelebb körben közhírré teendő, hogy ha valakinek a birtokában még *kellő időben be nem jelentett* magyar-osztrák koronája van, hiába kérvényez becserélés iránt bárhova, mert kérelme válasz nélkül irattárba helyeztetik.

A közönség tudomására hozzuk még: Ha valakinek a birtokában még a koronabeváltásból kifolyólag 40 százalékos bonja van, okvetlenül váltsa be f. év október hó 31-ig az aradi állampénztárnál, mert különben annak eltenértéke az állampénztár javára lesz elszámolva. Ha valakinek a 40 százalékos bonja elveszett, annak megsemmisítését a cluj-i „Gazette Oficiala” című hivatalos lapban kell közzétennie, s ilyenkor a közzétett magában foglaló lappéldány ellenében történik 1921. október 31-ig a kifizetés az aradi állampénztárnál.

Enyhül a sarlach-járvány.

(Hétfőn megnyitnak az iskolák.)

A városi egészségügyi bizottság ma este 6 órákor a városháza tanácstermében ülést tartott, amelyen megjelent **Preda** timisoarai egészségügyi felügyelő, Dr. **Robu** János főpolgármester nyitotta meg az ülést. Ezután dr. **Cucu** Vazul városi főorvos bejelentette, hogy szeptember és október hónapban 100 sarlach megbetegedés történt Aradon. A sarlach járvány leginkább a tíz éven aluli gyermekek között terjed. Az utóbbi időben azonban enyhül a járvány úgy, hogy napok óta alig történnek sarlach bejelentések a városi orvosi hivatalban.

Dr. **Preda** egészségügyi felügyelő érdeklődött a járvány elfojtására tett intézkedésekről és azt a nézetét fejezte ki, hogy szigorúban kellene a fertőtlenítéseket és a betegek elszigetelését végrehajtani. Majd az iskolák megnyitására kérdése került sorra. Dr. **Preda** dr. **Cucu** módosításával javaslatot terjesztett elő, amely szerint *október 17-én az összes középiskolák második osztályától feléle nyitassanak meg és az elemi iskolák és a középiskolák első osztálya ahol 12 éven aluli gyermekek tanulnak csak november elsején nyitassanak meg.* Ezzel szemben dr. **Bradean** Athanáz vármegyei főorvos azt indítványozta, hogy kivétel nélkül meg kell nyitni minden iskolát október 17-én. A szavazás során a bizottság **Preda** indítványát fogadta el. Dr. **Robu** János főpolgármester bejelentette, hogy a bizottság határozata az egészségügyi törvény hetedik paragrafusában értelmében jogerőre emelke-

Értelmében az elfogadott javaslat értelmében október 17-én megnyílnak a középiskolák és az elemi iskolák és a középiskolák első osztálya ahol 12 éven aluli gyermekek vannak november 1-ig zárva maradnak. A határozatról táviratilag értesítik a cluji egészségügyi főfelügyelőséget és kéri a jóváhagyását.

LEGUJABB.

A felszüléziál döntés.

Genf. A népszövevény tanácsa a felszüléziál kérdésben közleményt adott ki, amelynek főbb részei a következők: Tekintettel a lakosságnak a népszavazás alkalmával kifejezésre jutott kívánságaira, az országnak földrajzi és gazdasági helyzetére, a népszövevény tanácsa új határvonal elfogadását ajánlotta. Elhatározta, hogy bizonyos ideig, amely elegendőnek mutatkozik arra, hogy a gazdasági alkalmazkodás az egész vonalon teljesen életbelépjen, a jelenlegi gazdasági viszonyok bármely eltolódása ellen garanciát nyújt. A szakértők azt a megbízást kapták, hogy ezeknek a viszonyoknak biztosítása céljából szükséges gazdasági összefüggéseket megállapítsák. A szakértők által kidolgozott tervezetek 15 évig terjedő időtartamot állapítanak meg.

PÁRIS. Külön futár hozta Genf-ből a népszövevény tanács felszüléziál javaslatát Párisba Briand miniszterelnöknek. Briand közölte a döntést az angol, olasz és japán nagykövettekkel és megkérte őket, hogy sürgősen továbbítsák kormányaiknak. Még nincs elhatározva, hogy a javaslatot mint végleges döntést a nagyköveti konferencia egyszerűen kihirdeti-e, — amint Briand szeretné — vagy összehívják-e a legfelsőbb tanácsot, a javaslat felülvizsgálására.

PÁRIS. Az angol nagykövet megjelent a külügyminiszteriumban, ahol kijelentette, hogy kormányja a döntés ratifikálása előtt megakarja állapítani, hogy a genfi javaslat összeegyeztethető-e a versaillesi békeszerződés határozmányával és a népszövevénynek adott felhatalmazással. Ha a londoni kormánynak ez a szándéka, akkor attól kell tartani, hogy a kérdés még egyszer nagy vitát támaszt és a végleges döntés bizonytalan időre elhúzódik.

Ausztria és Magyarország viszonya javul

VELENCE. Schober osztrák kancellár kijelentette egy újságíró előtt, hogy reméli, hogy Magyarország és Ausztria között a jövőben a legbarátságosabb viszony fog kiépülni. Bethlen miniszterelnök a következőket mondotta: Az egyezséget megkötöttük, s azt lojálisan végre is akarjuk hajtani. Olaszországnak külpolitikáinkkal szemben megnyilvánult jóakarattól és a nagy értékű érintkezési pontok felhasználásától és továbbfejlesztésétől függ, hogy ez a viszony olyan bensővé váljék, amilyenné az adott helyzet és körülmények folytán válnia kell. Mi mágarra értékeljük és hálással vesszük azt a közvetítő munkát, melyet Olaszország vállalt és végzett.

HIREK.

Amerika békéje Németországgal.

WASHINGTON. A németamerikai békeszerződés ratifikálása hamarosan meg fog történni. A szavazás szombaton vagy vasárnap lesz. Lodge szenátor kijelentette hogy a vita előreláthatólag rövid lesz és a szerződés a jövő hét első napján életbeléphet.

— **Bejelentési össze-ras.** E 10 15-én szombaton jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Bratianu (Weitzer J-utca a Minorita palotai oldali rész Battyányi-utcaig). II. rendőrkerületben: Str. Pascariilor (Thököly Imre-utca). III. rendőrkerületben: Str. Sava Raicu (György-utca).

— **Megeyel adóbizottság alakulása.** A megyei prefekturán megyei adóbizottság alakul, mely az adótörvény végrehajtását lesz hivatva ellenőrizni. Az ellenőrzés főképen arra fog irányulni, hogy az adómegállapító bizottságok által megállapított adóbecslések megfelelőek-e? A bizottságba minden adóbeszedő (perceptoratus) kerület részéről egy-egy delegátust fognak kiküldeni.

— **Tízórai munkaidő.** Páris. A súlyos gazdasági problémák miatt a francia parlament pénzügyi bizottsága javaslatba hozza a munkaidő megváltoztatását. A jövőben a 8 órás helyett a 10 órás munkaidő lesz a törvényes.

— **Bécsben megdrágult a kenyér.** Bécs. A közsegtanács hozzájárult ahhoz, hogy a villamosjegy árát 16 koronára, a kenyér árát különként 17 koronáról 34 koronára emeljék.

— **Orvosi hír.** Dr. Halmagian Livius fogorvos megkezdte fogászati rendeléseit Str. Bratianu (Weitzer János-u). 13 sz. I. em. a főpostával szemben.

— **Meggyilkolt pap.** Budapest. Pataki Ferenc püspöki piébánost az országút közepében meggyilkolva találtak. A piébános szája falevelekkel és mohával volt teletömve, a fején ütések nyomai látszottak, az orra pedig el volt törve. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Berlini és bécsi napilapok kaphatók** a Kelet hírlapiroda szürke bódéiban Str. Bratianu (Weitzer)- és Str. Alexandru (Salacz-utca) sarkán és a Városi kávéházbeli elárusítóknál.

— **Áttulásokat bárhová legjutányosabban** eszközöl Lloyd-Bank Arad, Minorita-templommal szemben.

— **Palkovits András** sörcsarnok és étterme Bul. Reg. Ferdinánd (József főherceg-ut) 1. a mai naptól hatóságilag az első osztályú üzletek közé soroztatott.

— **Tüzek a megyében.** A zódesi csendőrség telefonon jelentette az aradi ügyészségnek, hogy Ardelean Mitru 79 éves marhahajcsár konyhája éjszaka ismeretlen okból kigyulladt és az idős ember bennégett. — A talpasi csendőrség ugyancsak tüzesetet jelentett táviratban. Sváb Péter ottani gazdálkodó háza kigyulladt és 12 éves fia a lángok között pusztult el. Az ügyészség mind két esetben megadta a temetési engedélyt.

— **Cégbejegyzés.** Az aradi törvényszék cégbejegyző hivatalánál Eiser Sándor és társa műszaki cikkek kereskedés Eiser Sándor és Bokor Ernő belfagokkal kérte a bejegyzését.

— **Terjed a hasztífusz a megyében.** A megyei orvosi hivatalhoz érkezett jelentések szerint Tornyan és a sebisi orvosi kerületekben ismét szóróványosan fellépett a hasztífusz. A megyei orvosi hivatal megfette az intézkedéseket a járvány továbbterjedésének megállítására.

— **Huszonegy fok meleg.** Budapest. A meteorológiai intézet jelentése szerint tegnap Budapesten és Magyaróváron 21 fok volt a maximális hőmérséklet. Németországból Frankfurtból 25 fokot jelentenek, míg Lembergől csak 12 fokot, Varsóból pedig 16 fokot.

— **Özv. Morgenstern Gyaláné** fogászati laboratóriuma újból megnyitott St. J. Bratianu (Weitzer János-u). 13 sz. alatt a főpostával szemben.

— **Gróf Tisza István emlékezete.** Budapest. November 2-án indul Gesztre az országos Tiszabizottság. Ezenkívül felkeresi gróf Tisza István sirját halála harmadik évfordulóján Veszprémmegye, Vas megye, a debreceni egyetem, a községi jegyzők egyesülete, Tisza volt huszárezrede bihari szövetségnek küldöttsége. Valamennyi egyesület megkoszorúzza a geszti sirt.

— **Tolvaj cselédleány és a házasság-szédelgő.** Mayer Borbála aradi cselédleány több szolgálati helyén munkaadóit körülbelül 3 ezer lei összeggel károsította meg. Az ellopott összegeket szerelőjére, Tudor Jánosra költötte el. Tudor János már több házasság-szédelgést követelt el és annál kevésbé vehette volna el feleségül a becsapott leányt, mert már van törvényes felesége. A cselédleány ellen érkezett több jelentésre és a leány panaszára a rendőrség mindkettőjüket letartóztatta és holnap átkíséri őket az ügyészség fogházába.

— **Cselédleány a munkaadója ellen.** Turi Margit cselédleányt Stefan Henikné 100 lei havi fizetéssel és azzal az ígérettel, hogy időnként ruhát is kap, fogadta fel. A cselédleány felmondott Stefanénak, aki a felmondást nem akarta elfogadni és Turi Margit feljelentése szerint róla a bére fejében kapott kabátot letépte. Miután Turi Margit már 6 hónap óta szolgált Stefanénál, a kabátot már jogos tulajdonának tekinthette. Stefané ellen a kabát visszavétele miatt a rendőrségen feljelentést tett.

— **Bucszás.** Lajta József, a volt Osztrák-Magyar Bank tisztviselője és neje repatriálásuk alkalmából ezután mondanak barátaiknak „Isten hozzád!”-ot.

— **Bérekcsökkentés megbüntetése.** Giulan Arcadie, az aradi államrendőrség prefektushelyettese, mint rendőrbíró, ma több bérekcsökkentést ítélt meg, akik nem tartották be a hatóságilag megállapított bércsökkentés szabást. Az ítéletek a következők: Muntean Pál, Calut Györgyöt, Misan Demetert, Laco Pétert, Macean Miklóst, Jovanov Demetert és Barna Györgyöt 20—20 leire, Kovács Józsefet, Macean Miklóst (másodszor), Fischer Adolfot, Pacurár Pétert, Perkács Lászlót 30—30 leire, Trutia Vazult és Fehér Lajost 50—50 lei pénzbüntetésre ítélte a rendőrbíróság az árszabás be nem tartásáért.

— **Glattfelder püspök jubileuma.** A csanádi egyházmegye lelkészei már e hó 15-én, szombaton ünneplik meg Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök huszonöt éves jubileumát, mert vasárnap templomaikban vannak elfoglalva. Szombaton reggel az ünnepelt csendes misét mond a székesegyházban, amelyen részt vesznek úgy a központi papjai, mint azok a lelkészek, akik az egyházmegye községeiből eljöhettek, valamint a római katolikus felekezeti iskolák tanulói. Istentisztelet után a püspök az aulában a szerencsekivánatokat fogadja. Négy órakor a szemháriumban díszelbádás lesz, öt órakor pedig a józsefvárosi zárdában tartanak előadást.

— **A megyei agrárbizottságok elnökei.** Az igazságügyminiszter az agrártörvény végrehajtására felállítandó bizottságok elnökeivé Aradmegyében a következőket delegálta: Aradi járás: dr. Tamásdán Livius, hufeni járás: Erdős M., chisineui járás: Palade P., halmagiui járás: Pop L., ineuui járás: Greuteanu N., radnai járás: Popoviciu P., pecicai járás: Vasiliu C., siriai járás: Solymosi Gyula.

— **Az aradi pénzügyigazgatóság átszervezése.** Ma este utazott el Aradról Timisoarára Cerlateanu Sándor pénzügyi felügyelő. Cerlateanu utjának céljáról kijelentette, hogy az erdélyi pénzügyigazgatóságokat az ő felügyelete alatt szervezik át a regábeli pénzügyigazgatóságok mintájára. Cerlateanu ma egész nap fontos tanácskozásokat folytatott az aradi pénzügyi főtisztviselőkkel és a tapasztaltak felett a legnagyobb meglepetését fejezte ki. Cerlateanu utjával kapcsolatban az aradi pénzügyigazgatóság vezetői rövidesen várják az illetni pénzügyigazgatóság teljes regábeli mintára való átszervezését.

— **Új világháborút jósnak.** London. Ottava Wright angol munkásvezér, a nagybritanlai tengerészfűtők szakszervezetének elnöke beszédet mondott, amelyben megjósolta, hogy 10 év múlva új világháború lesz. Japán, Oroszország és Németország fognak szövetségre lépni és ez a szövetség tesz a támadó fél.

— **Női alkalmazottak orvosi vizsgálata.** A városi közegészségügyi bizottság dr. Robu János főpolgármester elnökefele alatt ma este 6 órakor ülést tartott, amelyen dr. Memetea Demeter, a poliklinika igazgató-főorvosa bejelentette a poliklinika megnyitását és tudomásra adta a bizottságnak, hogy átvette a prostitúció orvosi ellenőrzési vizsgálatát. Dr. Memetea azt indítványozta, hogy tekintettel arra, hogy Aradon köztudomás szerint számos nő rendszeres foglalkozása mellett üzletszerűen üzi a prostitúciót, ama összes 40 éven aluli női alkalmazottaknak, akik szállodákban, vendéglőkben, kávéházakban, manikürszalonokban és különféle nyilvános szórakozóhelyeken vannak alkalmazásban, helenket egyszeri orvosi vizsgálatukat rendelje el a közegészségügyi bizottság, mert ez az egyetlen módja annak, hogy Aradon a túlságosan elszaporodott veneriás-betegségeknek gátat vessenek. A bizottság az indítványt elfogadta.

Irodalom és művészet.

Az egér.

(Egy rossz előadás 3 felvonásban.)

Pailleron végtelenül bájos és szellemes vigjátéka „Az egér” egyszer már műsorán szerepelt az idén. de le kellett venni, mert a darab egyetlen férfiszerepét ábrázoló színész megvált a társulattól. Minthogy azonban a többi szereplő — úgy, ahogy — már tudta a darabot, hamarjában fogtak egy férfi szereplőt és bedobták a darabot a műsorba. A szerencsétlen szereposztásnak az lett a következménye, hogy az idén jó prózai előadásokhoz szokott közönség igen rossz előadásban bosszankodhatott, ami kitűnik abból is, hogy az első felvonás után alig néhány obligát taps hallatszott s bizony a szereplőket nem szólították a függöny elé.

Előjárójában meg kell említenünk, hogy az egész együttesből egyedül és kizárólag Kiss Mariska emelkedett ki klasszissokkal. Kiss Mariska értette meg egyedül a finom humorral megrajzolt testes, temperamentumos kisasszony szerepét és felruházva azt művészetével, ragyogó humorával éh-re tartotta a közönséget, amely kevés híjja, hogy el nem játszotta az „Ahol unatkoznak” című másik Pailleron-darabot. A címszerepét az igazgatóság Mágori Micire osztotta. Dicséretére legyen mondván a fiatal, talentumos kezűnek, igyekezett megbirkózni a finom analízissel megrajzolt alak nehézségeivel. Ez azonban nem sikerült mindig. Főleg ott volt hami, amikor néhány szóval kikergette magának az „egér” elnevezést. Néhány jelenetben őszinte szívhez szóló hangokat hallottunk de az a meggyőződésünk, hogy Mágori kisasszony komoly szerepekre alkalmas egyénisége nem tud beleilleszkedni a vigjáték könnyed hangulatába. Valahogy nem keltette azt az illúziót, hogy ő a kis félnék, naivul kedves Mártha. Mindez azonban nem Mágori Micire hibája, hanem a szereposztásé, amely kísérletezik. Különösen áll ez a darab egyetlen férfiszereplőjének megválasztásában. Sipos Zsigmond (Max) kétségkívül talentumos értelmes színész, akinek súlyos egyénisége komoly, neki való szerepekben érvényesülhet. Nem tudjuk megérteni, hogy miért osztották ki rája ezt az elegáns, a párisi szalónokban jártas, nagyvilágiasan fölényes Maxot. Sajnáljuk Sipost, aki valósággal kiközdött, hogy valamit produkáljon, ami azonban nem sikerült. Ugy gondoljuk, hogy Szendrey Mihálynak inkább vágott volna ez a szerep s akkor nem tették volna ki a közönség jogos kritikájának a drámai hőszerepekre predesztinált Sipost. H. Harmath Józsa, aki mindig szépen beszél, nem találta el az igazi tónust. Hiányzott alakjából a finom humor, amely szeretetreméltóvá teszi a temperamentumos párisi kisasszony ellentétét: a betegesen szenvedő párisi asszonyt. Az egyébként mindig kiváló Földmészerné ezuttal nem aratott tetészt, mert tulságosan komolyan játszotta meg a finom vigjátéki alakot. Ugyanezt mondhatjuk Csige Böskéről, aki azt hitte, hogy drámában játszik. Minden összefoglalva azt a konkluziót

vonjuk le, hogy a színház igazgatósága inkább ne kísérletezzék a könnyed prózai műfajokkal. ha nem tud megfelelő személyzetet beállítani, mert a francia finomságokat csak jól szalad játszani, vagy sehogy. Az időért is kár, a mit az ilyen meddő kísérletek be tanulására fordítanak. Az alatt inkább komoly ujdonságokra készülődjék a prózai együttes, hiszen annyi kiváló drámai ujdonságot hirdetett az előleges jelentés és még egyetlen egyet sem kaptunk. (Ky.)

* A színház heti műsorának sorrendje. Szombat: Kodusdiák. (B. bérlet.) Vasárnap d. u.: A piros bugyellár. Este: Koldusdiák. (C. bérlet.)

* Salgó Piroska hangversenye szombaton este fél 9 órakor lesz megtartva, kérjük az előjegyzett jegyeket kiváltani. Jegyek Blochnál.

* Vendégszereplések hete lesz a jövő héten. Keddtől kezdve játszik a deutsch-jüdisch hírneves zsargon társulat a nyári színpadon, míg a téli színházban Kertész Vilmos, Poór Lili és dr. Janovics Jenő fognak vendégszerepelni. Kertész Vilmos Tocska és Bohémek szerepeiben, Poór Lili és dr. Janovics együttesen a Mandarinban, Poór Lili még a Hattyu és a Vasgyáros fő női szerepét fogja eljátszani. Jegyek ezen előadásokra hétfő reggeltől válthatók a téli színházban, míg a zsidó társulat vendéjátékára jegyek már kaphatók. — A vendégszereplésig Koldusdiák és Offenbach operettek kerülnek színre. Holnap, vasárnap délután a Piros bugyellár kerül színre a fő női szerepben Várady Margittal, este a nagy sikerű Koldusdiák operettel.

SALGÓ PIROSKA ZONGORA ESTÉLYE Kulturpalota este 1/9 óra.		15
Gmeiner Luise (Berlin) Zongora estélye Kulturpalota este 1/9 óra	18	Jegyek Blochnál
19	STEINER FRANZ kamaraénekes, Bécs Schubert-estélye Kultur-palota este 1/9 óra.	

MOZI * Kurtizánok harmadik része az Apollóban. A szenzációs sikerű filmsorozat harmadik részét mutatta be pénteken az Apolló és amint várható is volt, oly érdeklődés mellett, amelyet csak a kép megérdemelt. Balsac gyönyörű regényének utolsó részletét foglalja magában a kép és hozza a teljes kifejtést és pedig oly meglepetésekkel, a milyenre számítani nem is lehet. Morel pártfogoltjának, Montagnardsnak kedvese Brandet báró kedvesévé lesz és tőle egy milliós ajándékot kap. A pénz segítségével új életet akar kezdeni, de Montagnards nem hajlandó őt követni. A báró egy estélyen aztán a rendőrségnek, a mely már régen nyomon van teleplezi és elfogatja Montagnardsot, ellenben Morelnek sikerül elmenekülnie. Montagnards a börtönben megtudja, hogy Morel atyja neki, akit időközben elárult és ekkor ön gyilkos lesz. Morel fia sírjához megy és ott szintén öngyilkos lesz. És ezzel véget is ért a kép, amelyhez fogható régen nem szerepelt a színházak műsorán. A kiváló képet szombaton és vasárnap látja még műsorán az Apolló.

* Az arany nyíl az Urániában. Valóban nagy sikert aratott az Urániában az az ötfelvonásos kalandorfilm, amelyet az Arany nyíl címen mutatott be az Uránia. Correr hercegnő megöli egy estélyen volt férjét egy mérgezett nyíllal.

Lord Dino azonban észreveszi, hogy ő a gyilkos, üldözésére siet, de elfogják és egy titokzatos házba viszik. Neje lát most a felkutatásához és számtalan életveszélyes kaland árán, nem rettenve meg a nyílas fenyegetésektől, teleplezi a kalandor társaságot Correr hercegnővel együtt és kiszabadítja férjét. A szenzációs kép telve hájmeresztő jelenetekkel, amelyek mind az üldözések közepette készültek. A kiállítása minden igényt kielégít. Az Uránia még szombaton és vasárnap vetíti.

* Aradi sportképek az Apollóban. Általános érdeklődést vált ki az Apolló-színház aradi hete, melyen keresztül kizárólag aradi felvételek kerülnek bemutatásra. Hétfőn szenzációs sportfelvételeket vetít az Apolló, amelyek az AAC. szept. 8-iki sportünnepélyén készültek. Bemutatásra kerül a footballcsapatok küzdelme, az olds-boyok, vívók, tornászok és az AAC-AMTE mérkőzés legizgalmasabb részei. A felvételek általánosan nagy érdeklődést váltanak ki, mert a szemünk előtt vonul el Arad egész társadalma, a sportképek pedig különös szórakozást ígérnek.

Közgazdaság.

Lanyhaság a bécsi tőzsdén.

(A mai valuta-kurzusok.)

Bécs. A tőzsde Girtler osztrák pénzügyminiszter beszédének hatása alatt ma lanyhán indult s különösen érezhető volt a lanyhaság a valutapiacra. Az egész vonalon csak kínálat volt, s ezért az árfolyamok jelentékenyen estek. — Ugyanez a helyzet az értékpiacon is, ahol különösen a Salgótarjáni, a Caendler bank, az Osztrák Hitel és a Magyar Államvasut esetét, míg a Magyar Hitel árfolyama erősen tartotta magát. Később az értékpiacon vezető papirokért az egész vonalon vásárlók jelentkeztek, mire különösen a Magyar Államvasut és a Déli Vasut több száz koronával emelkedett.

Budapest. Az itteni tőzsde tartott irányzattal indult. A valutapiacra élénkség volt észlelhető. Az árfolyamok némileg emelkedtek, lényegesen a dollár, az osztrák korona és a márka javult.

Az október 14-i kurzusok a következők:

Zürichi nyitás: Berlin 380, Newyork 537, Milánó 2060, Prága 590, Budapest 80, Zágráb 200, Bucuresti 400, Varsó 16, Bécs 25, osztrák lebélyezett korona 20.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 2705, dollár 644, francia frank 4725, márka 470, lira 2460, osztrák korona 24, leu 500, sokol 723, dinár 965.

Bécsi nyitás: Szokol 3000, dinár 4100, magyar korona 418, angol font 10100, leu 2650, lira 10400, francia frank 20200, svájci frank 50900, márka 1930.

Zürichi zárlat: Berlin 380, Newyork 536, Milánó 2066, Páris 3870, London 2050, Prága 590, Budapest 80, Zágráb 200, Bucuresti 390, Varsó 15, Bécs 25, osztrák lebélyezett 20.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 2100, lira 2530, dollár 653, francia frank 4650, márka 486, rubel 2500,

osztrák korona 24.5. leu 515, sokol 727, dinár 965.

Bécsi zárlat: Sokol 2960, dinár 4000, magyar korona 415, lengyel márka 68, leu 2050, angol font 10300, dollár 2680, francia frank 20200, svájci frank 50450, márka 1960.

= Budapesti értéktőzsde. Budapest. Az értéktőzsdén tegnap a legfontosabb papirok kurzusa a következő volt: Angol-Magyar Bank 735, Földhitelintézet 2725, Magyar Hitel 1805, Leszámitoló Bank 730, Osztrák Hitel 645, Concordia malom 3175, Gizella malom 2200, Beocini 6050, Általános Készén 8700, Salgótarjáni 2800, Urikányi 6000, Ganz-Danubius 31100, Ganz-Villamossági 5200, Rimamurányi 2470, Schlick 1050, Baróti 1300, Egyesült Izzó 4615, Magyar Cukor 13700, Brassói 3750, Egyesült Fa 600, Nasici 14750, Lichtig 785, Országos Fabank 1315, Rézbányai 2600, Viktoria 790, Zabolai 2700, Adria 7200, Közúti Vasut 1055, Déli Vasut 1300, Államvasut 2925.

= Az első szovjet-kurzus. Moszkva. A szovjet-kormány gazdasági szerve első ízben tette közzé hivatalosan az idegen valuták kurzusát, mely a következő: font sterling — 231.000 szovjet-rubel, dollár — 262.400 szovjet-rubel, francia frank — 4300 szovjet-rubel, svájci frank — 10-700 szovjet-rubel, márka — 600 szovjet-rubel, cseh korona — 760 szovjet-rubel, arany rubel — 100.000 szovjet-rubel.

LEGUJABB.

Megállítják az osztrák bankoprést.

BÉCS. Az osztrák nemzetgyűlésen Girtler pénzügyminiszter ki fejtette programját, amely a népszövetség hitelakcióján alapszik. A tétlen várakozás állapotáival ki kell kerülni azt, hogy az önszervezéshez folyamodjanak. A pénzügyi helyzet koránsem oly kétségbeesítő, mint az a költségvetés felületes tanulmányozása után látszik. Az tény, hogy az allami bevételek lényegesen kisebbek a kiadásoknál, ha azonban az állandóságot szembeállítják az állam vagyonával, világos, hogy az államnak adóssággal való túlterheléséről nem lehet komolyan beszélni. A pénzügyi helyzetet a termelés és fogyasztás között fennálló bizonyos aránytalanság befolyásolta. Szükséges tehát, hogy megfelelő intézkedésekkel kiragadják a mértéktelen spekuláció kezéből azokat az eszközöket, amelyekkel a köz rovására óriási nyereségeket érnek el egyesek és a dolgozó népesség életmódját megnehezítik. A pénzügyminiszter programja felöleli az állami szubvenciók csökkentését, az élelmiszer-pótlékok megszüntetését, az állami üzemek deficitjének kiküszöbölését és számos egyéb intézkedést tartalmaz azzal a közvetlen céllal, hogy az osztrák bankoprést megállítsák. Végül a pénzügyminiszter bejelentette, hogy a kormány belső kölcsönt vesz igénybe.

BUCARESTBE utazom vasárnap este, utleveleket köz- KELET hirlapiroda.

ismert pontossággal láttamoztatok. Cim

Csekonics gróf ékszerei

(Perek az elrejtett brilliánsok miatt.)

Budapest: Gróf Csekonics Pál a proletárdiktatura alatt megismerkedett nagyatádi Szabó Zsigmonddal, akitől tanácsot kért, hogyan menthetné meg a vörösök elől drága ékszereit. Végül abban állapodtak meg, hogy nagyatádi Szabó Zsigmond átadja az ékszereket Bán Dezső műépítésznek, aki gondoskodni fog elrejtésükről. Bán Dezső át is vette a brilliáns ékkövekkel kirakott ékszereket és a Győri-uton levő villájának padlásán az egyik tűzfalba befalazta. Az ékszerek átvételekor abban állapodtak meg, hogy Bán Dezső annak adja ki az ékszereket, aki azokat „Vilma” jelige alatt fogja kérni.

A kommun bukása után gróf Csekonics Pál feleségével együtt jelentkezett az ékszerekért, bemondták a „Vilma” jelszót, mire Bán Dezső kijelentette, hogy készséggel hajlandó kiadni az ékszereket, de csak abban az esetben, ha megkapja az 5200 koronát, amit az ékszerekre kölcsön címén adott nagyatádi Szabó Zsigmondnak. Csekonics grófék erre feljelentették Bán Dezsőt zsarolás miatt, de az ügyészség megszüntette az eljárást annál is inkább, mert Bán az ékszereket letétbe helyezte és nagyatádi Szabó Zsigmond az 5200 koronát kifizette. Ezután Bán Dezső jelentette fel gróf Csekonics Pált hatóság előtti rágalmaszásért és ennek az ügynek a tárgyalását most tüzte ki dr. Badics Gyula hiúttetőbíró. A tárgyalást nem lehetett megtartani. Gróf Csekonics ugyanis nem jelent meg, hanem helyette titkára közölte a bírósággal, hogy a gróf külföldön tartózkodik, mert a kecskeméti utcai palotájában levő lakását elrekvirálták.

Tizenháromezer méter magasságban a föld felett.

Világszerfe bejárta a sajtót az a hír, hogy egy amerikai repülőtiszt megjavította a magassági repülés világrekordját. A szenzációs bravur Ohio állam Dayton Field városában folyt le s a levegőnek ez az új hőse John Macready amerikai hadnagy izgalmasan érdekes légi utját elmondta egy newyorki njságírónak. A nyilatkozatból kiderül, hogy az aviatikusnak nem is volt szándékában rekordot javítani, csak egy új légszavar alkalmazását akarta kipróbálni a ritkább levegőben. Nyilatkozata során többek közt ezeket mondta az immár világhírű repülő:

— Harmincezer lábnyi magasságban — mondta a hadnagy — még jól éreztem magam. A hideg ellen villamos fűtésű ruházat védett s bőséges oxigén-adagok biztosították lélegzésemet. Harminckilencezer lábnyira a kitélezett levegő

megfagyott az oxigén-csővekben s mire felvergődtem a nyolc mérföldes (13.000 méter) magasságban a készülék teljesen csődöt mondott. Maga a repülőgép is ingadozni kezdett, a szárnyak nem tudtak megtámaszkodni a ritka levegőben. Öt percig kísérleltem a további emelkedéssel. Akkor már csaknem elvesztettem eszméletemet, roppant gyöngé voltam sisakom belső vásznát vastagon lepte be a lecsapódó jég. Alig volt erőm hogy a gépet egy rándítással újra a föld felé irányítsam. Arra még emlékszem, hogy az emelkedés felépontján felnéztem az égre. Csillagokat nem láttam, de a levegő hihetetlen fényben villogott s az ég kék színe egészen halvány árnyalatot öltött. Véleményem szerint rekordomat egyelőre senki sem javíthatja meg, míg a repülő eszközök mostani fizikai teljesítményei tovább nem tökéletesülnek.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF

felel.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Étterem megnyitás!

Értesítem a t. közönséget, hogy Klehn Simon úrral a Központi-kávéház tulajdonosával társulva, a Központi-kávéházat étteremmé átalakítva szombaton, folyó hó 15-én a Központi-éttermet megnyitom. Emlékeztetem a t. közönséget, arra az időre, amikor az aradi vasúti étterem tulajdonosa voltam és az akkor elismert legjobb konyhám garantálta arra, hogy a t. közönség szombattól kezdve a Központi-étteremben kiválóan étkezzék. Frissen csapot temesvári sör, kitűnő hegylajai borok és pontos kiszolgálás.

Tisztelettel: 11095

Özv. SCHEIBER LAJOSNÉ.

Az „Aradi Közlöny” egyes példányai az utcán kizárólag a „Kelet” hirlapiroda elárúsító sátraiban és rik-q kánesainál kaphatók. o

Női divat kalap-salonomat,

mely 18 éve fennáll visszavonulás folytán eladni kívánom, melyet hajlandó vagyok teljes egészében lakással, szalonberendezéssel, dolgozó szobával, nyers árukészlettel és feldolgozott kész kalapokkal együtt eladni. Esetleg a berendezés és az áruaktár külön-külön is

Grünblatt Antonia,
Piata Avram Iancu II. 4000

Matteine vállalat egyedüli árusítója!

Ajánlja Matteine-féle patkány- és egérirtó szereit. Kis adag 20, nagy adag 30 Lei Bulev. Regele Ferdinand (Boros Bani-tér) I. 5940

A legszebb és legolcsóbb

nyomtatványokat

AZ

ARADI KÖZLÖNY

könyvnyomdája készíti.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerinti számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűkkel 1 let 80 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 8 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 let 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

FÉRJHEZ ADNAM 100.000 koronával, részbeni berendezéssel, teljes háztartási felszereléssel, kelengyével rendelkező 32 éves, szép fess özvegy izr. uriaszony hugomat egy 9 éves fiúcskával. Feltétlen intelligens jól szituált urak teljes című ajánlatát „Komoly” jelige alatt továbbít a Kelet hirlapiroda. 11095

Alkalmazás.

HOSSZABB irodai gyakorlattal rendelkező kereskedelmi végzet fiatalember állást keres azonnali belépésre. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11150

RÓFÓS SEGÉD, több évi gyakorlattal, állást óhajtott változtatni. Cim a kiadóhivatalban. 4044

FRANCIAORSZÁGBÓL most érkezett fiatal leány azonnala állást keres. Cime Str. Consistorului (Batthyány-utca) 11. 1075

HAZVEZETŐNÖNEK ajánlkozik magányos urhoz vidékre is. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11151

INTELLIGENTES deutsches Fräulein wird zu zwei Kindern gesucht. Adresse Kelet annonzembüro. 11095

GYERMEKTELEN HAZASPAR, perfect szakácsnő, kinek férje mint irodaszolga találna alkalmazást, november elsejére felvétele — mindketten teljes ellátással lakással és megegyezés szerinti fizetéssel — kereselik. Személyes jelentkezők Guttman Samu fűszerüzletében sziveségből bővebb információt nyerhetnek. 11148

KERESÜNK október 15-iki belépésre fiatal fűszerkereskedősegédet és fizetéssel jó erkölcsű tanulóat Weiss Dávid fűszer-nagykereskedés Str. Marasesti, (Kossuth-utca.) 11150

Vétel és eladás.

ELADÓK több cséplő garnitúrák szénaprések, esetleg ingatlanra vagy aradi házakért elcsereleendő. Bővebbet Cornul vanatorului (Vadász-kürt) kávéházban. Szerénél. 11150

SZALON garnitúra, festmények, üveg-és porcellán-edények szőnyeg, huszter, konyhakredenc, karnisok, asztalkák eladók Piata Catedralei (Thököly-tér) 5a) udvarban 4042

PERZSASZŐNYEGEK, gyönyörű példányok 300×100 „Mugristán” 200×115 „Kazák” és 175×130 „Blantsiku” eladók. Megtekinthetők Szirmai-ügynökségnél Strada Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11202

UJ BUTOROK részletek legelőnyösebb áron beszerezhetők Garai butorüzletében Strada Banatului (Asztalos Sándor-utca) 5. 3841

VEHET, eladhat, cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orttay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

VESZÉK utazó bundákat Schächter Adolf, Piata Plevnei (Árpád-tér) 5. 4022

Üzletek.

ÜZLETEK berendezéssel, irodahelyiségek, kávéházak, kifőzdék, élelmiszerüzletek eladó. Bővebbet Wallinger-irodában. 11151

JÓFORGALMU vegyeskereskedés átadó. 35 ezer leivel átvehető. Bővebbet Redis Pálnál, Seprős. 4040

VENDEGLŐT, vagy fűszerüzletet venni kérek. Irjon „Forgalmas” című kiadóba. 4043

Oktatás.

TANITÓNÓ keresetért első és második elemista leány mellé Alvácára. Márkos Bélánél. 4041

Különféle.

EZERJÓFÚ gyomorelixir, páratlan hatású szer gyomor és bél bántalmak, élvágytalanság, hányinger, fellúvonság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes György-észertár Aradon. 10831

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hirlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-u) 1. Házsz-ügynöksége Str. Eminescu (Deák F-utca) 2. és Mandl Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet. Szirmai-ügynökség irodája, Strada Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14.

Intelligens

25 éves fiatalember, volt talmudista hármilyen állást elfogad, igényei szerények. Cim a kiadóban. 4039

Női és leányka felöltők

nagy választékban kaphatók 11161

Stern Testvéreknel!

Strada Metiasu (Ferry-utca) 2. szám. I I Külön mérték osztály!

UTLEVELEK

GYORS ES CSINOS
BEKÖTESET
VALLALJA

AZ

ARADI KÖZLÖNY

KÖNYVKÖTESETE